

HRVATSKA, IZDVOJENO

Dr. Rajović poručuje roditeljima i učiteljima: “Djecu pripremamo za budućnost tako da ih učimo misliti”

29. RUJNA 2024. PIŠE IVA PERDEC

♥ 0

Tog nedjeljnog jutra stvorila se gužva na ulasku u Kineziološki fakultet, ali na predavanje nisu pohrlili studenti. Veliku dvoranu zagrebačkog KIF-a okupirali su roditelji, uglavnom mame, odgojitelji, profesori... svi su oni željeli čuti **dr. Ranka Rajovića** i njegovo predavanje na temu „**Kako da učenje postane igra**“. Ulaznice nisu bile jeftine, a dvorana je bila puna, oba dana vikenda.

Predavanje je podijeljeno u tri dijela, prvi se ticao prilagođavanju okolini koja se brzo mijenja, a školstvo sporo ili nikako pa je sve više djece s razvojnim teškoćama. Dr. Rajović je pojasnio kako se ti problemi javljaju i kako se s njima suočiti. Zatim je savjetovao kako osmisliti aktivnosti za djecu i poticati ih kroz igru te kako nelogične priče potiču maštovitost. Treće, učenje napamet predstavlja velik teret za djecu, a na predavanju su prikazane alternativne metode učenja.

Priznati i rado slušani neurolog osmislio je inovativni NTC sustav učenja koji sve više nailazi na prijem u hrvatskim vrtićima i školama, a verificiran je i od strane nadležnog ministarstva. Istraživanja pokazuju kako djeca, koja su sve manje fizički aktivna, u obrazovne institucije ulaze sve slabijih kognitivnih sposobnosti, a njihova pažnja i koncentracija traju sve kraće. Nedostatak duboke koncentracije otežava normalno učenje i razumijevanje gradiva. Zato ovaj novosadski liječnik sa skupinom stručnjaka pokušava preokrenuti taj trend, pomoći djeci da potaknu svoj biološki potencijal, a roditelje usmjeriti kako da se uspješno snađu u svojoj najvažnijoj životnoj ulozi.

Predavanje koje je trajalo tri sata prošlo je u trenu, bez trunke dosade i profesorskog dociranja. Dr. Rajović zna privući pažnju djece, ali i odraslih.

Ugodan je i originalan predavač, na vrlo aktualnu temu, s mnoštvom primjera, inovativnih i provjerenih metoda kako djeci prenijeti gradivo i potaknuti im ljubav prema učenju i knjigama.

„Pa eto, bili ste u fokusu tri sata. Kolegica s Instituta za mozak kaže kako studenti imaju fokus 25 minuta. S drugim metodama moguće je dobiti i tri

sata. Rješenja tražimo u starim programima i teorijama, ali imamo novo okruženje, sve se brzo mijenja i problem je sve veći iz godine u godine. Mi prebacujemo iz šupljeg u prazno i nama je svaka nova generacija sve slabija“, govori nam dr. Ranko Rajović nakon predavanja i dodatnih pitanja roditelja koja su mu nakon tri sata „uzela“ još barem 45 minuta.

“Mora postojati neka reakcija jer sadašnje stanje nije dobro. Prošle godine pokazalo se da u Hrvatskoj čak deset posto djece nije spremno za školu. Ove godine brojka se povećala pa 12 posto djece treba odgodu. Nisu spremni za školu. Šefica Katedre za pedijatriju zvala me na kongres hrvatskih pedijatara da otvorimo ovu temu. I oni vide da nešto nije u redu s djecom“, kaže dr. Rajović, autor više od 20 knjiga i priručnika za cjelovit razvoj djeteta.

Njegova NTC metoda učenja primjenjuje se u više od 20 europskih država, dok u njih sedam ima i akreditaciju nacionalnih ministarstava obrazovanja. U Hrvatskoj se NTC kampovi održavaju u Ledeniku u Lici i Radoboju u Međimurju, a program se uvodi i u neke škole.

„Počelo je polako, program je verificiran za Hrvatsku, Agencija za odgoj i obrazovanje je dala verifikaciju, jedino ovisi od škole, od ravnatelja, hoće li nas zvati ili neće, ali program je odobren. Mi smo bili u puno hrvatskih škola, čitave županije, poput Krapinsko-zagorske, prelaze na to. Tamo imamo i NTC centar, u Radoboju. Čak su organizirali seminar za učitelje, pozvali ih po nekoliko iz svake škole i izabrali najbolje s kojima smo dodatno radili i na kraju napravili kamp za učenike. U Osijeku puno njih radi po tom programu, krenulo je i u Puli, Zadru, Šibeniku, Varaždinu. Puno se radi, ali kažem, ovisi o inicijativi. Hoće li zvati pojedina škola ili županija, meni je svejedno. Ne smijemo čekati reformu na razini države, jer će to trajati pet ili deset godina. Moramo brže reagirati. Ako me pitate kao profesora obrazovne neuroznanosti, reforma će se morati raditi u hodu. Okruženje se brzo mijenja. Morat ćemo imati neki okvir i raditi u hodu, rješavati probleme i pomagati učenicima. Onda imamo neke šanse“, smatra Rajović koji je zagovornik teorije da dijete do 14., 15. godine života treba prijeći 100.000 kilometara kroz igru, kretanje, trčanje.

Zanimalo nas je koliko je to realna brojka?

„Sad ćemo izračunati, ako dnevno prijeđu do pete godine 15 kilometara, od šeste, sedme godine 20 km. Za deset dana 200, za 30 dana 600, za godinu dana sedam, osam tisuća kilometara, za deset godina 70, 80 tisuća. To je stvarno to“, matematički je razložio svoju teoriju o prijeđenih 100.000 kilometara dr. Rajović i istaknuo:

„Ako naše dijete dnevno ne prođe dva, tri kilometra, čemu se možemo nadati? Višak kilograma, ravna stopala, slabe kosti, kognitivno su slabiji.“

Bez obzira na jasne pokazatelje, dr. Rajović ima i oponente iz stručnih krugova.

„Kretanje je problem jer ga nema, ali nažalost postoje kolege, ne iz medicine, nego iz nekih drugih srodnih znanosti koji govore da kretanje nije važno za razvoj mozga. Međutim, istraživanje iz SAD-a iz 2010. godine dokazuje da učenici koji se ne kreću dovoljno imaju smanjene duboke regije mozga, što automatski znači smanjenje kognitivnih sposobnosti. Stvari su jasne, kretanje je ključno. A znamo da kretanja nema, po ravnim stopalima. Nekad je bilo šest od 12 posto djece s ravnim stopalima, a danas preko 60 posto djece ima taj problem. Povećanje tog broja znači da se djeca manje kreću. I što možemo očekivati? Smanjenje kognitivnih sposobnosti, a to i vidimo. Vidimo da je svaka nova generacija slabija od prethodne.“

Dr. Ranko Rajović ima jednostavan savjet za roditelje:

„Gledajte da vam dijete do šeste godine bude spretno i okretno.“

Osim slabog kretanja, današnju djecu krasi i slaba koncentracija. Primjera je mnogo. U vrtiću, priča nam jedna odgojiteljica, djeca teško izdržavaju čitanje jedne jedine slikovnice. Nekad su ih mogli odslušati nekoliko za redom, ali danas to više nije slučaj. Slikovnice trgaju, skaču po njima, nesvjesni čemu one uopće služe.

„Djeca nemaju fokus, njima je sve dosadno. Mi sad ako nešto pokušavamo, na onaj stari način, ne ide. Mozak im se ubrzao i na nama je da ga usporimo, moramo se vraćati na neke stare metode. Naš mozak funkcionira kao prije 50 i 500 godina, a mi sve sad ubrzavamo. Ne ide to. Sada imamo novi problem, zove se hiperpažnja. Oni više nemaju koncentraciju, mogu gledati videoigrice ili televiziju po dva, tri sata, ali nas ne mogu slušati. Trebali bi nešto čitati, ali ne mogu.“

Zato je tu važna roditeljska uloga.

„Savjet roditeljima – kad djeci čitate slikovnice, uzmite ih u krilo. Djeca najviše vole biti u krilu kod mame i tate. Oni vole mamu i tatu, pa zavole i slikovnice. Svi endorfini, hormoni sreće su tu, oni i ne znaju, a zavoljeli su knjigu. Ali, roditelji na krivi način čitaju slikovnice, svaki dan isto. Treba im svaki dan ispričati drugačiju priču, dodavati detalje, ali roditeljima je to teško. Pitaju se tko će to osmišljavati. Dijete prihvaća nove priče iz dana u dan, a krajnji je cilj da nama dijete priča priču.“

Roditelji moraju naći načina da djeca zavole čitanje.

„To je naš posao. Čak bih rekao, mora se odvojiti vremena za čitanje, neka to bude ritual. Djeca vole rituale, to im daje sigurnost. Čitajte im, primjerice, prije večere, utorakom i petkom. I onda će oni jedva čekati utorak i petak da biste im vi čitali. Sjetite se Malog princa, knjige u kojoj je lisica najsretnija kad dolazak očekuje u četiri sata. Ako dođeš u tri, pet ili šest sati, to nije to. Ako dolaziš u četiri, lisica je sretna već u tri sata, a u tri i pol je jako, jako sretna. U četiri kad dolaziš, kad čuje tvoje korake, lisica je najsretnija na svijetu. To je opis dopamina. Tu ima jako puno dobrih poruka.“

U svojim predavanjima ste rekli kako djecu treba “izvaditi iz virtualnog svijeta”, a opet s druge strane, poslovi novog doba vezani su za digitalije.

“Prije šest godina sam istraživao koja su najpopularnija zanimanja, devet od deset nije postojalo 2009. godine. Programiranje za androide, programiranje za računala, web dizajn, rukovatelj dronovima, upravitelj velikih baza podataka. To su bila najtraženija zanimanja 2018. godine. Danas, od deset najtraženijih, devet nije postojalo prije pet godina. Toliko se sve brzo mijenja. Programeri se gube, gotovo je s njima. Pa što im onda vrijedi priprema od malena na računalima, oni su nepotrebni. Sad je opet na red došla kreativnost. Neću djecu pripremati za budućnost kad ih učim radu na računalu, nego kad ih učim – misliti. Oni će se morati snalaziti u svijetu. Kako da misle kad su im ugasili kreativnost. Mi djeci kažemo da ne mogu crtati krila iz glave, ne mogu iz krave ispadati čokoladice, ne može trava rasti do sunca... Zatvorili smo djeci maštu“, slikovit je dr. Rajović.

Puno se traži od roditelja, a nisu svi tako talentirani ni maštoviti, čak i ako razumiju kako treba pristupiti odgoju vlastite djece.

“Okruženje se tako brzo mijenja da se roditelji ne snalaze. Ne snalaze se ni profesori, neki mi govore da kretanje nije važno. U Srbiji su tri profesora s Pedagoškog fakulteta pisala peticiju da se zabrane nelogične priče. A ja sam cijelu tu priču prošao u Hrvatskoj i Sloveniji i znao sam što ću odgovoriti. Zvali su me iz Ministarstva i rekli kako su im neki profesori pisali da ukinemo nelogične priče. Odgovorio sam im kako ima pjesma Jovana Jovanovića Zmaja gdje pačići idu u školu pa sam im rekao da onda zabrane i tog dječjeg pjesnika jer kako pačići mogu ići u školu. Nažalost, mi imamo više problema s kolegama nego s učiteljima i odgajateljima koji žele raditi po ovoj metodi. Želi i većina profesora, ali uvijek ima par postotaka onih koji se protive.“

Dr. Ranko Rajović smatra da se problemu odgoja djece treba prići multidisciplinarno.

„Hrvatska i Srbija su prije deset godinu uvele reformu vrtićkog programa i autori tog programa tvrde da su to najbolji programi na svijetu. Koriste stare teorije i nema rezultata. Ovdje se i dekan Kineziološkog fakulteta Mario Bajić

javno zapitao kako program može pisati samo grupa pedagoga, gdje su tu kineziolozi, gdje su pedijatri, neurolozi. Skupina stručnjaka treba pisati program, a ne jedna struka. Ja ga kao stručnjak iz medicine ne znam napisati, ali zajedno ćemo možda nešto napraviti“, zaključuje dr. Rajović.

Tekst je objavljen 29. rujna 2024., u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije